УДК 352:330.341.1
JEL Classification: O31, O38, H70

ЗАБЛОДСЬКА І. В.[1], РОМАХОВА О. О.[2], НОВІКОВ К. С.[3]

ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ІННОВАЦІЙ

DOI: https://doi.org/10.32620/cher.2026.1.02

Постановка проблеми. Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення спроможності органів місцевого самоврядування ефективно реагувати на сучасні соціально-економічні виклики в умовах децентралізації, повоєнного відновлення та євроінтеграції України. Формування інноваційного функціоналу ОМС є головною передумовою цифрової трансформації, сталого розвитку територіальних громад і підвищення якості публічних послуг. *Метою статті* є формуванні функціоналу органів місцевого самоврядування щодо використання інновацій. *Методи, використані в дослідженні:* систематизації та узагальнення, табличний, групування тощо. *Гіпотезою дослідження* стало припущення, що формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо використання інновацій має відбуватися у межах розробки стратегії розвитку територіальної громади. *Виклад основного матеріалу*: обґрунтовано, що формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо інновацій є необхідною передумовою підвищення спроможності територіальних громад до сталого розвитку, відновлення та адаптації до сучасних соціально-економічних викликів. Доведено, що ефективна реалізація інноваційної політики на місцевому рівні потребує інституційного закріплення відповідного функціоналу через створення або посилення спеціалізованих підрозділів, запровадження посад інноваційних менеджерів та розширення повноважень ОМС у сферах цифрової трансформації, економічних, енергетичних і просторових інновацій. Визначено стратегічну ціль, операційне завдання, заходи, очікувані результати, індикатори, відповідальні та період формування функціоналу підрозділу з питань інновацій на прикладі Феодосійської сільської територіальної громади за напрямами розвитку. А також п'ять взаємопов'язаних напрямів, індикатори досягнення, джерела перевірки та базові припущення, що забезпечують можливість їхньої успішної реалізації. Встановлено, що інноваційний функціонал органів місцевого самоврядування має носити комплексний характер і включати аналітичну, стратегічну, комунікаційну та освітню складові, а також механізми партнерства з бізнесом, науковими установами та міжнародними організаціями. Такий підхід забезпечує не лише залучення фінансових і знаннєвих ресурсів, а й підвищує якість управлінських рішень та рівень суспільної довіри. *Оригінальність та практична значущість дослідження* полягає у кон-

[1] **Заблодська Інна Володимирівна**, д-р екон. наук, професор, Заслужений економіст України, завідувач відділу проблем міжрегіонального співробітництва, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна.
Zablodska Inna, Doctor of Sciences (Economic), Professor, Honored Economist of Ukraine, Head of the Department of Interregional Cooperation Problems, State Institution, State Institution "V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine.
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1410-6194
e-mail: zablodin@gmail.com

[2] **Ромахова Оксана Олександрівна**, канд. екон. наук., доцент, науковий співробітник, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна.
Romakhova Oksana, Candidate of Sciences (Economic), Associate Professor, Researcher of the State Institution V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine.
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-8828-3081
e-mail: oksanaromahova@gmail.com

[3] **Новіков Костянтин Сергійович,** здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 073 Менеджмент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Київ, Україна.
Novikov Kostyantyn, student of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 073 Management,, East Ukrainian Volodimir Dahl National University Kyiv, Ukraine.
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0004-9583-4573
e-mail: voltennovikov@gmail.com

Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International

солідації методичних підходів до оцінювання когерентності МЕР та відновлення соціально-економічної інфраструктури. *Висновки. Р*озвиток інноваційного функціоналу ОМС потребує належного нормативно-правового забезпечення, інтеграції інноваційних пріоритетів у стратегії розвитку громад та впровадження систем моніторингу й оцінки результативності інноваційних ініціатив. *Подальші дослідження* полягають в апробації розроблених рекомендацій.

Ця стаття підготовлена у межах теми НДР «Комплексне наукове дослідження інвестиційно-інноваційної детермінанти сталого економічного розвитку України» на підставі договору № БФ/С22–2025 про виконання наукового дослідження, укладеного з Міністерством освіти і науки України, за рахунок бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення проведення державними науковими установами наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами державної атестації.

Ключові слова:

функціонал, органи місцевого самоврядування**,** територіальна громада, інновації.

FORMATION OF FUNCTIONALITY OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES ON INNOVATIONS

Problem statement. The relevance of the topic is due to the need to increase the capacity of local self-government bodies to effectively respond to modern socio-economic challenges in the context of decentralization, post-war recovery and European integration of Ukraine. The formation of innovative functionality of local self-government bodies is the main prerequisite for digital transformation, sustainable development of territorial communities and improving the quality of public services. *The purpose* of the article is to form the functionality of local self-government bodies regarding the use of innovations. *Methods used in the study:* systematization and generalization, tabular, grouping, etc. *The hypothesis of the study* was the assumption that the formation of the functionality of local self-government bodies regarding the use of innovations should take place within the framework of the development of the strategy for the development of the territorial community. *Summary of the main material*: it is substantiated that the formation of the functionality of local self-government bodies on innovations is a necessary prerequisite for increasing the capacity of territorial communities for sustainable development, recovery and adaptation to modern socio-economic challenges. It is proved that the effective implementation of innovation policy at the local level requires institutional consolidation of the relevant functionality through the creation or strengthening of specialized units, introduction of positions of innovation managers and expansion of the powers of local self-government bodies in the areas of digital transformation, economic, energy and spatial innovations. The strategic goal, operational task, activities, expected results, indicators, responsible persons and the period of formation of the functionality of the innovation unit are determined on the example of the Feodosia rural territorial community in the areas of development. As well as five interrelated areas, indicators of achievement, sources of verification and basic assumptions that ensure the possibility of their successful implementation. It has been established that the innovative functionality of local self-government bodies should be comprehensive and include analytical, strategic, communication and educational components, as well as mechanisms of partnership with business, scientific institutions and international organizations. This approach ensures not only the attraction of financial and knowledge resources, but also improves the quality of managerial decisions and the level of public trust. *The originality and practical significance of the study* lies in the consolidation of methodological approaches to assessing the coherence of MED and the restoration of socio-economic infrastructure. *Conclusions.* The development of innovative functionality of local self-government bodies requires proper regulatory and legal support, integration of innovation priorities into community development strategies and implementation of systems for monitoring and evaluating the effectiveness of innovation initiatives. Further research consists in approbation of the developed recommendations.

This article was prepared within the framework of the research topic "Comprehensive scientific research of the investment and innovation determinant of sustainable economic development of Ukraine" on the basis of the agreement No. BF/C22-2025 on the implementation of scientific research concluded with the Ministry of Education and Science of Ukraine, at the expense of budget funds aimed at ensuring the conduct of scientific research and scientific and technical (experimental) developments by state scientific institutions based on the results of state certification.

Keywords:

functionality, local self-government bodies**,** territorial community, innovations.

Постановка проблеми. Актуальність теми формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо інновацій зумовлена глибинними трансформаціями, що відбуваються в системі публічного управління України в умовах децентралізації, повоєнного відновлення та євроінтеграційного курсу держави.

У сучасних умовах органи місцевого самоврядування (ОМС) перетворюються з виконавців централізованих рішень на головних суб’єктів місцевого розвитку, відповідальних за економічну конкурентоспроможність територій, якість публічних послуг та соціальну згуртованість громад. Водночас зростає потреба у впровадженні інноваційних підходів до управління, цифровізації процесів,

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ № 1(61)/2026 ISSN 2221-8440

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ №1(61)/2026 ISSN 2221-8440

використанні нових фінансових, організаційних і соціальних інструментів розвитку.

Особливої актуальності формування інноваційного функціоналу ОМС набуває в контексті відновлення постраждалих територій, де традиційні управлінські моделі виявляються недостатніми для реагування на комплексні виклики руйнування інфраструктури, демографічні втрати, зниження інвестиційної привабливості та загострення соціальних проблем. Інновації в діяльності ОМС розглядаються як механізм підвищення адаптивності та стійкості громад, здатний забезпечити перехід від екстенсивної відбудови до трансформаційного розвитку.

Актуальність теми також посилюється вимогами європейської інтеграції України, які передбачають імплементацію принципів належного врядування, багаторівневої координації, відкритості та участі громадян у формуванні політики. У цьому контексті інноваційний функціонал ОМС охоплює не лише технологічні рішення, а й розвиток інституційних інновацій, зокрема нових форматів партнерства, соціального підприємництва, публічно-приватної співпраці та залучення громадянського суспільства до управлінських процесів.

Таким чином, дослідження проблематики формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо інновацій є науково й практично значущим, оскільки спрямоване на обґрунтування нової управлінської парадигми місцевого розвитку, здатної забезпечити сталий розвиток територіальних громад, ефективне використання ресурсів та підвищення якості життя населення в умовах сучасних викликів.

Мета статті полягає у формуванні функціоналу органів місцевого самоврядування щодо використання інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою активізації функціоналу органів місцевого самоврядування щодо впровадження інновацій переймається багато вітчизняних та закордонних науковців. Зокрема Гулмарк П. та Клаузен Т. провели критичний інтерпретативний синтез літератури щодо пошуку інноваційних можливостей та їх джерел у місцевих органах влади. [1] Науковці завдяки емпіричним дослідженням виявили довгий список передумов, які сприяють інноваціям у місцевих органах влади. Та встановили, що менше відомо про те, як і чому посадовці стимулюють місцеві органи влади до інновацій і створення суспільної цінності. Проведений огляд наукових публікацій сприяє розвитку теорії процесів інновацій у державному секторі пояснюючи, чому місцеві органи влади генерують/впроваджують інновації через інноваційні можливості [1].

Седерстрьом Ф. і Мелін У. зауважують, що державний сектор стоїть перед рівнянням, яке неможливо розв'язати, продовжуючи вести діяльність як і раніше. Зовнішні вимоги до доступності, якості та стійкості публічних послуг, а також внутрішні вимоги до ефективності використання ресурсів створюють тиск на державний сектор з метою пошуку інновацій. У цьому контексті науковці зосередилися на інноваціях місцевого самоврядування, де покладаються високі очікування щодо кращого використання креативності та інноваційного потенціалу працівників. Базуючись на якісному кейс-стаді інноваційної програми у шведській організації місцевого самоврядування дослідники застосувала інституційну теорію як теоретичну призму для подальшого вивчення та аналізу взаємозв'язку між формальними та неформальними структурами інновацій в органах місцевого самоврядування. Проаналізовані інституційні структури, пов'язані з нормами та цінностями, легітимністю та роз'єднанням, а також цифровими артефактами як інституційними носіями. Результати досліджень довели, що на практиці формальні структури, процеси та цифрові артефакти для підтримки інновацій органами місцевого самоврядування є важливими. Однак для активізації державних інновацій слід приділяти увагу неформальним інституційним структурам інновацій. Тобто, державні інновації можуть отримати користь з позиції інституційної теорії для кращого розуміння того, як неформальні структури впливають на пов'язані процеси. А відтак, необхідна зміна на користь інноваційної бюрократії, яка є трансформаційною інновацією сама по собі, яку слід визнати [2].

Хуліо С Замбрано-Гутьєррес, Хосе А Пуппім де Олівейра дослідили динаміку джерел знань про природу інновацій у державному секторі: розуміння поступових і трансформаційних інновацій у місцевих органах влади. Розуміння впливу різних джерел здобуття знань у державних організаціях стало широко популярним для подолання соціотехнічних викликів через інновації. У цьому дослідженні джерела знань розділені на

зовнішні та внутрішні механізми навчання для оцінки їхнього різного впливу на поступові та трансформаційні інновації у 82 місцевих органах влади, залучених до зелених і синіх інфраструктурних проєктів. По-перше, дослідження перевіряє, чи більш різноманітні зовнішні джерела здобуття знань ефективніші у збільшенні трансформаційних інновацій, ніж внутрішні механізми навчання. Друге твердження перевіряє, чи пов'язані внутрішні зміни в організаційних рутинах з поступовими, а не трансформаційними інноваціями. Результати медіаційного аналізу за допомогою структурних рівнянь підтверджують, що початковий негативний вплив зовнішніх і внутрішніх механізмів навчання на інновації можна усунути, з одного боку, шляхом більш різноманітної міжсекторальної співпраці для збільшення трансформаційних інновацій, а з іншого – зосередженням на зміні адміністративних процедур для підтримки поступових інновацій [3].

Отже, розглянуті наукові підходи акцентують увагу на наявності широкого кола передумов і можливостей для впровадження інновацій в органах місцевої влади, водночас підкреслюючи недостатню розробленість питань мотивації та механізмів, за допомогою яких посадові особи ініціюють і підтримують інноваційні процеси. Дослідження у межах інституційної теорії доводять, що формальні структури, процедури та цифрові інструменти є необхідною, але не достатньою умовою інноваційного розвитку; вирішальну роль відіграють неформальні інституційні чинники організаційна культура, цінності, норми та легітимність інноваційних змін.

Окремий напрям досліджень зосереджується на ролі знань і навчання в інноваційних процесах органів місцевого самоврядування. Встановлено, що різні джерела здобуття знань мають диференційований вплив на характер інновацій: зовнішні міжсекторальні взаємодії та партнерства є більш ефективними для стимулювання трансформаційних інновацій, тоді як внутрішні організаційні зміни та вдосконалення адміністративних процедур переважно підтримують поступові інновації.

Узагальнюючи, можна констатувати, що сучасний науковий дискурс формує цілісне бачення інновацій у місцевому самоврядуванні як інституційно зумовленого, багаторівневого процесу, який потребує поєднання формальних управлінських інструментів, розвитку інноваційної бюрократії, активного навчання та міжсекторальної співпраці. Саме такий підхід створює передумови для сталого інноваційного розвитку територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах децентралізації та зростання ролі територіальних громад у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку особливої актуальності набуває питання впровадження інноваційних підходів в управлінську діяльність органів місцевого самоврядування. Формування конкурентоспроможних, спроможних і стійких громад потребує системного використання інновацій, цифрових рішень, сучасних управлінських інструментів і нових моделей взаємодії з бізнесом, громадянським суспільством та науковим середовищем.

У процесі розробки та реалізації стратегій розвитку територіальних громад виникає потреба в чіткому інституційному забезпеченні інноваційної діяльності на місцевому рівні. Наявні структурні підрозділи органів місцевого самоврядування не завжди мають достатні повноваження, функціональну визначеність або ресурсне забезпечення для ефективного впровадження інноваційних рішень. У межах науково-дослідної, дослідно-конструкторської роботи «Комплексне наукове дослідження інвестиційно-інноваційної детермінанти сталого економічного розвитку України» було розроблено пропозиції щодо формування/розширення функціоналу підрозділів з питань інновацій в органах місцевого самоврядування Феодосійської сільської територіальної громади Обухівського району Київської області на період 2026-2027 роки.

Формування інноваційного функціоналу органів місцевого самоврядування Феодосійської сільської територіальної громади передбачає насамперед створення або посилення інституційної спроможності спеціалізованого інноваційного підрозділу в структурі ради чи виконавчих органів. Йдеться про виокремлення окремого структурного підрозділу або сектору інновацій та цифрового розвитку, який забезпечуватиме координацію інноваційних проєктів у громаді, розробку й супровід програм цифрової трансформації, підготовку заявок на гранти, участь у міжнародних і національних інноваційних конкурсах, а також системний моніторинг інноваційних трендів, технологій і рішень,

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ № 1(61)/2026 ISSN 2221-8440

релевантних для розвитку громади. Важливим елементом є запровадження посади інноваційного менеджера громади, відповідального за пошук партнерів, інвесторів і технологічних рішень, налагодження комунікації з бізнесом, університетами, стартапами та підготовку інноваційних проєктів «під ключ».

Розширення функціоналу такого підрозділу охоплює декілька взаємопов'язаних напрямів. У сфері цифрової трансформації це впровадження електронних сервісів для мешканців, розвиток цифрової інфраструктури, зокрема доступу до інтернету та Wi-Fi у публічних просторах, а також підвищення цифрової грамотності населення через освітні програми, тренінги та онлайн-курси. У сфері економічних інновацій діяльність зосереджується на створенні сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та стартапів, запуску інноваційних хабів або коворкінгів, підтримці агроінновацій і розробці програм підтримки підприємців, включно з мікрогрантами, консультаційним супроводом та акселераційними програмами. Окремий напрям становлять енергетичні інновації, що включають підготовку проєктів з енергоефективності та відновлюваних джерел енергії, створення муніципальних енергетичних кооперативів і впровадження систем енергомоніторингу в бюджетних установах. Водночас розвиток смарт-інфраструктури передбачає запровадження «розумних» рішень у сфері освітлення, моніторингу якості повітря, управління транспортом, цифрового картографування території громади та підтримку геоінформаційних систем.

Важливою складовою інноваційного функціоналу є розвиток партнерств і залучення ресурсів. Це передбачає активну співпрацю з університетами та науковими установами у формі спільних досліджень, залучення студентів до стажувань і проєктної діяльності, а також пілотування нових технологій на території громади. Не менш значущою є взаємодія з бізнесом і технологічними компаніями через механізми публічно-приватного партнерства, тестування інноваційних рішень та залучення інвестицій у розвиток місцевої інфраструктури. Окрему роль відіграє участь у міжнародних програмах і грантах, що вимагає системної підготовки проєктних заявок і формування «банку проєктів» для оперативного реагування на конкурсні можливості.

Інноваційний підрозділ Феодосійської сільської територіальної громади також може виконувати аналітичну та стратегічну функцію, яка полягає в аналізі інноваційного потенціалу громади, оцінці потреб мешканців і бізнесу, прогнозуванні технологічних тенденцій, а також у моніторингу та оцінці результативності інноваційних проєктів на основі визначених показників ефективності. Доповнює цю діяльність комунікаційна й освітня складова, спрямована на популяризацію інновацій через проведення форумів, хакатонів і публічних презентацій, а також на реалізацію освітніх програм для підприємців, мешканців громади та учнівської молоді з акцентом на цифрові навички та STEM-освіту.

Завершальним елементом формування інноваційного функціоналу є належне нормативно-правове забезпечення, яке включає розробку положень про інноваційний підрозділ, інтеграцію інноваційних пріоритетів у стратегію розвитку громади, ухвалення муніципальних програм підтримки інновацій, а також регламентацію процедур публічно-приватного партнерства й інноваційних закупівель.

В таблиці 1 подано стратегічну ціль, операційне завдання, заходи, очікувані результати, індикатори, відповідальні та період формування функціоналу підрозділу з питань інновацій на прикладі Феодосійської сільської територіальної громади за напрямами розвитку.

Отже, у межах реалізації інноваційного розвитку Феодосійської сільської територіальної громади комплекс діяльностей, передбачених логіко-структурною схемою, охоплює п'ять взаємопов'язаних напрямів, кожен із яких має чітко визначені індикатори досягнення, джерела перевірки та базові припущення, що забезпечують можливість їхньої успішної реалізації.

Перший напрям, присвячений інституційному розвитку, передбачає створення підрозділу з питань інновацій, розроблення та затвердження відповідного Положення, а також організацію системного навчання персоналу. Досягнення цього напряму підтверджується фактом офіційного створення підрозділу, ухваленням нормативного документа та проведенням щонайменше трьох навчальних заходів. Джерелами перевірки виступають рішення сільської ради та документація, що засвідчує проходження навчан-

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ №1(61)/2026 ISSN 2221-8440

ня. Критичним припущенням є наявність достатнього фінансування для забезпечення кадрової спроможності.

Другий напрям стосується цифрової трансформації громади та включає запуск електронних сервісів, розвиток цифрової інфраструктури, зокрема встановлення публічних Wi-Fi точок, а також організацію навчання мешканців. Результативність цього напряму визначається впровадженням не менше п'яти електронних сервісів, створенням трьох точок доступу до Wi-Fi та залученням щонайменше двохсот учасників до навчальних програм. Перевірка здійснюється на основі аналітики використання сервісів, актів виконаних робіт та реєстрів учасників. Основним припущенням є наявність технічних можливостей для розгортання цифрової інфраструктури.

Третій напрям охоплює розвиток економічних інновацій, зокрема створення інноваційного хабу, проведення акселераційних програм та реалізацію агроінноваційних пілотів. Очікуваними результатами є функціонування одного інноваційного хабу, проведення двох акселераторів та впровадження двох пілотних проєктів у сфері агроінновацій. Підтвердженням слугують звіти хабу та реєстри учасників відповідних програм.

Таблиця 1 – Напрями та заходи щодо формування функціоналу підрозділу з питань інновацій

Стратегічна ціль	Операційне завдання	Заходи	Очікувані результати	Індикатори	Відповідальні	Період
1	2	3	4	5	6	7
Напрям - Інституційний розвиток інноваційного управління						
Створення спроможної системи управління інноваціями	Формування інноваційного підрозділу	Створення сектору/відділу інновацій та цифрового розвитку Розробка Положення про підрозділ. Введення посади інноваційного менеджера	Інноваційний підрозділ функціонує на постійній основі	Положення затверджено Посада введена Підрозділ працює	Сільська рада, виконком	2026
	Підвищення кадрової спроможності	Навчання працівників інноваційного підрозділу Участь у програмах U-LEAD, ПРООН	Підвищення компетентності персоналу	3+ навчання 2+ сертифікації	Відділ інновацій	2026 – 2027
Напрям: Цифрова трансформація громади						
Підвищення якості публічних послуг через цифровізацію	Розвиток електронних сервісів	Запуск е-звернень, е-черги, е-оплат. Впровадження CRM-системи для роботи з мешканцями	Зменшення бюрократії, швидші послуги	5+ е-сервісів 50% звернень онлайн	Відділ інновацій, ЦНАП	2026 – 2027
	Розвиток цифрової інфраструктури	Публічний Wi-Fi у центрах сіл Розширення покриття швидкісного інтернету	Доступність цифрових послуг	3+ точки Wi-Fi 90% покриття інтернетом	Відділ інновацій, IT-партнери	2026 – 2027
	Підвищення цифрової грамотності	Курси для мешканців Тренінги для старости та працівників установ	Зростання цифрових навичок	200+ учасників навчань	Відділ інновацій, бібліотеки	2026 – 2027

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ № 1(61)/2026 ISSN 2221-8440

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ №1(61)/2026 ISSN 2221-8440

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
Напрям: Економічні інновації та підтримка підприємництва						
Стимулювання інноваційної економіки	Створення умов для розвитку бізнесу	Відкриття коворкінгу / інноваційного хабу Консультаційна підтримка підприємців	Нові можливості для бізнесу	1 хаб 50+ консультацій	Відділ економіки, інновацій	2026
	Підтримка стартапів	Мікрогранти для підприємців Проведення бізнес-акселератора	Зростання кількості інноваційних проєктів	5+ стартапів 2+ грантові конкурси	Відділ інновацій	2026 – 2027
	Розвиток агроінновацій	Пілотні проєкти точного землеробства Навчання фермерів	Підвищення продуктивності агросектору	2 пілоти 30+ учасників навчань	Відділ інновацій, агровиробники	2027
Напрям: Енергетичні інновації та сталий розвиток						
Підвищення енергоефективності громади	Впровадження енергомоніторингу	Створення системи енергомоніторингу Навчання персоналу	Зменшення витрат на енергію	100% бюджетних установ у системі	Відділ ЖКГ, інновацій	2026
	Розвиток ВДЕ	Підготовка проєктів сонячних станцій Аналіз потенціалу ВДЕ	Зростання енергонезалежності	2+ проєкти ВДЕ	Відділ інновацій	2026 – 2027
	Енергокооперативи	Створення ініціативної групи Підготовка моделі кооперативу	Нові механізми енергозабезпечення	1 енергокооператив	Відділ інновацій	2027
Напрям: Smart-рішення та цифрова інфраструктура						
Впровадження Smart-технологій	Розумне освітлення	Пілотний проєкт Smart-освітлення Датчики руху та автоматизація	Економія ресурсів	20% економії електроенергії	Відділ ЖКГ, інновацій	2026
	ГІС-система громади	Створення цифрової карти громади. Інтеграція земельних, інфраструктурних даних	Прозорість управління	1 ГІС-система	Відділ інновацій, землевпорядники	2026 – 2027
	Екологічний моніторинг	Датчики якості повітря Публічний екологічний дашборд	Підвищення екологічної безпеки	3+ датчики 1 дашборд	Відділ інновацій	2027
Напрям: Партнерства та залучення ресурсів						
Розвиток інноваційних партнерств	Співпраця з університетами	Меморандуми з університетами Спільні дослідження	Доступ до експертизи	3+ партнерства	Відділ інновацій	2026 – 2027
	Залучення грантів	Підготовка заявок до міжнародних програм	Додаткові ресурси	5+ заявок 2+ виграні гранти	Відділ інновацій	2026 – 2027

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
Напрям: Комунікація та освіта						
Підвищення інноваційної культури	Популяризація інновацій	Хакатони, форуми, дні інновацій Публічні презентації проєктів	Активність мешканців	3+ заходи 200+ учасників	Відділ інновацій	2026 – 2027
	STEM-освіта	STEM-лабораторії Конкурси для учнів	Розвиток молоді	2 STEM-лабораторії	Відділ освіти, інновацій	2027

Джерело: розроблено авторами на основі [4]

Четвертий напрям спрямований на впровадження енергетичних та Smart-рішень, включно із запровадженням системи енергомоніторингу в усіх бюджетних установах, підготовкою проєктів у сфері відновлюваної енергетики та встановленням інтелектуальних інфраструктурних рішень, таких як Smart-освітлення. Індикаторами успішності є повне охоплення установ системою моніторингу, підготовка щонайменше двох проєктів ВДЕ та встановлення Smart-рішень. Перевірка здійснюється на основі енергетичних звітів та актів виконаних робіт. Основним припущенням виступає доступність фінансових ресурсів для реалізації таких технологічно складних заходів.

П'ятий напрям передбачає розвиток партнерств і комунікацій, що включає укладання меморандумів про співпрацю, підготовку грантових заявок та організацію інноваційних заходів для громади. Джерелами перевірки є підписані документи та відповідні реєстри. Основним припущенням є наявність зацікавлених партнерів, готових до співпраці з громадою. таблиця 2.

Таблиця 2 – Взаємопов'язані напрями, індикатори досягнення, джерела перевірки та базові припущення

Activities	Indicators	Sources of Verification	Assumptions
A1. Інституційний розвиток - A1.1. Створення підрозділу інновацій - A1.2. Розробка Положення - A1.3. Навчання персоналу	- Підрозділ створено - Положення затверджено - навчання проведено	- Рішення ради - Документи про навчання	- Фінансування персоналу
A2. Цифрова трансформація - A2.1. Запуск е-сервісів - A2.2. Розвиток цифрової інфраструктури - A2.3. Навчання мешканців	- 5 сервісів - 3 Wi-Fi точки - 200 учасників	- Аналітика сервісів - Акти робіт - Реєстри	- Технічні можливості
A3. Економічні інновації - A3.1. Хаб інновацій - A3.2. Акселератори - A3.3. Агроінновації	- 1 хаб - 2 акселератори - 2 пілоти	- Звіти хабу - Реєстри	- Активність бізнесу
A4. Енергетичні та Smart-рішення - A4.1. Енергомоніторинг - A4.2. ВДЕ-проєкти - A4.3. Smart-освітлення	- 100% установ - 2 проєкти ВДЕ - Smart-рішення встановлено	- Енергозвіти - Акти робіт	- Фінансування
A5. Партнерства та комунікація - A5.1. Меморандуми - A5.2. Грантові заявки - A5.3. Інноваційні заходи	- 3 меморандуми - 5 заявок - 3 заходи	- Підписані документи - Реєстри	- Зацікавленість партнерів

Джерело: розроблено авторами на основі [4]

У сукупності ці напрями формують цілісну систему інноваційного розвитку громади, де кожна діяльність має чітко визначені параметри оцінювання та залежить від низки зовнішніх і внутрішніх умов. Такий підхід забезпечує прозорість, вимірюваність і керованість впровадження інновацій у самоврядуванні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У статті обґрунтовано, що формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо інновацій є необхідною передумовою підвищення спроможності територіальних громад до сталого розвитку, відновлення та адаптації до сучасних соціально-економічних викликів. В умовах децентралізації, цифрової трансформації та євроінтеграційного курсу України інновації набувають системного характеру й мають розглядатися як

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ № 1(61)/2026 ISSN 2221-8440

складова управлінської діяльності ОМС, а не як епізодичні проєктні ініціативи.

Доведено, що ефективна реалізація інноваційної політики на місцевому рівні потребує інституційного закріплення відповідного функціоналу через створення або посилення спеціалізованих підрозділів, запровадження посад інноваційних менеджерів та розширення повноважень ОМС у сферах цифрової трансформації, економічних, енергетичних і просторових інновацій. Особливу увагу акцентовано на поєднанні формальних управлінських механізмів із розвитком неформальних інституційних чинників, зокрема інноваційної культури, міжсекторальної взаємодії та залучення людського потенціалу громади. Визначено стратегічну ціль, операційне завдання, заходи, очікувані результати, індикатори, відповідальні та період формування функціоналу підрозділу з питань інновацій на прикладі Феодосійської сільської територіальної громади за напрямами розвитку. А також п'ять взаємопов'язаних напрямів, індикатори досягнення, джерела перевірки та базові припущення, що забезпечують можливість їхньої успішної реалізації. Встановлено, що інноваційний функціонал органів місцевого самоврядування має носити комплексний характер і включати аналітичну, стратегічну, комунікаційну та освітню складові, а також механізми партнерства з бізнесом, науковими установами та міжнародними організаціями. Такий підхід забезпечує не лише залучення фінансових і знаннєвих ресурсів, а й підвищує якість управлінських рішень та рівень суспільної довіри. Зроблено висновок, що подальший розвиток інноваційного функціоналу ОМС потребує належного нормативно-правового забезпечення, інтеграції інноваційних пріоритетів у стратегії розвитку громад та впровадження систем моніторингу й оцінки результативності інноваційних ініціатив. Реалізація запропонованих підходів сприятиме формуванню інноваційно орієнтованого місцевого самоврядування, здатного забезпечити конкурентоспроможність територій і підвищення якості життя населення.

Перелік використаних джерел

1. Gullmark, P., Clausen, T. H. In search of innovation capability and its sources in local government organizations: a critical interpretative synthesis of the literature. *International Public Management Journal*. 2023. № 26(2). Pp. 258–280. https://doi.org/10.1080/10967494.2022.2157917

2. Söderström, F., Melin, U. Creating Local Government Innovation. In: Lindgren, I., *et al*. Electronic Government. EGOV 2019. Lecture Notes in Computer Science, 2019. vol 11685. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-27325-5_10.

3. Zambrano-Gutiérrez, J. C., Puppim de Oliveira, J. A The Dynamics of Sources of Knowledge on the Nature of Innovation in the Public Sector: Understanding Incremental and Transformative Innovations in Local Governments. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2022. Volume 32, Issue 4, October. P. 656–670. https://doi.org/10.1093/jopart/muab053

4. Сайт Феодосійської сільської територіальної громади. ULR: https://feodosiivska-gromada.gov.ua/ (дата звернення 10.01.2025)

References

1. Gullmark, P., & Clausen, T. H. (2023). In search of innovation capability and its sources in local government organizations: a critical interpretative synthesis of the literature. *International Public Management Journal*, *26*(2), 258–280. https://doi.org/10.1080/10967494.2022.2157917

2. Söderström, F., Melin, U. (2019). Creating Local Government Innovation. In: Lindgren, I., *et al*. Electronic Government. EGOV 2019. Lecture Notes in Computer Science, vol 11685. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-27325-5_10.

3. Zambrano-Gutiérrez, J., Puppim de Oliveira, C. (2022). The Dynamics of Sources of Knowledge on the Nature of Innovation in the Public Sector: Understanding Incremental and Transformative Innovations in Local Governments, *Journal of Public Administration Research and Theory*, 32(4), 656–670. https://doi.org/10.1093/jopart/muab053

4. Website of the Feodosia Rural Territorial Community. Retrieved from: https://feodosiivska-gromada.gov.ua/ (Access data: 10.01.2025).

Стаття надійшла до редакції : 10.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку: 16.02.2026 р.

Стаття опублікована: 31.03.2026 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Заблодська І. В., Ромахова О. О., Новіков К. С. Формування функціоналу органів місцевого самоврядування щодо інновацій. *Часопис економічних реформ*. 2026. № 1(61). С. 14–22.